

Russisch op school

Stichting voor de
Leerplanontwikkeling

Adviescommissie voor de
Leerplanontwikkeling
Russisch

AN 2.294.3651

BIJLAGE II

Onderwijsleerpakket Russisch voor HAVO en VWO

Het onderwijsleerpakket Russisch voor HAVO en VWO bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Basiscursus Russisch
2. Oefeningenboek
3. Leesboek
4. Verzameling leesteksten
5. Spreekvaardigheidsboek
6. Spreekkaartjes
7. Luisteroefeningen
8. Woordenlijst Nederlands-Russisch
9. Overzichtsgrammatica
10. Leescursus voor de bovenbouw
11. Verzameling leesteksten voor de bovenbouw
12. Woordenlijst Russisch-Nederlands
13. Literatuurbundel
14. Literatuurtheorie
15. In aansluiting op de basiscursus Russisch (1.) is speciaal voor MEAO/HEAO een leerboek voor dit type onderwijs ontwikkeld.
16. Door het CITO (Centraal Instituut voor Toetsontwikkeling) zijn ten behoeve van de voortgangscntrole verschillende soorten toetsen ontwikkeld die nauw aansluiten bij de einddoelstellingen van het leerplan Russisch en op basis daarvan ontwikkelde onderwijsleerpakket Russisch.

Onderwijsleerpakket Russisch: 1

Titel	- <i>Šag za šagom</i> - Leergang Russisch voor HAVO/VWO
Ondertitel	- Učebnik russkogo jazyka dlja gollandcev
Auteurs-samenstellers	- 1e druk: Ala Bruins-Willig, Ine Kuntz-Hoffenaar, Olav Petri, Harry Pijnenburg en Anne van de Zande. 2e herziene druk: Eva den Hartog, Duke Meijman, Willie Nuijens en Cecilia Odé
Plaats en jaartal van uitgave	- 1e druk, Utrecht 1971-1973 2e herziene druk, Utrecht 1978-1979
Prijs	- deel I § 15,--, deel II § 9,50, deel III § 12,50

Toelichting

Leergang Russisch voor HAVO en VWO in drie delen. Deze basiscursus Russisch omvat 60 lessen en is bedoeld voor klas 2 t/m 4 HAVO/VWO.

De lessen van de delen I en II zijn opgebouwd volgens het volgende stramien: introductietekst met nieuwe woorden en grammatica, woordenlijst/woorden in context, grammaticale explicatie, vragen bij de introductietekst en oefeningen, soms nog gevolgd door een lees- of luistertekst. In de lagere lessen zijn tevens uitspraak- en schrijf-oefeningen opgenomen.

Het derde deel heeft een van de eerste twee delen afwijkende opbouw. Van de leerling wordt met name meer zelfwerkzaamheid verlangd. De nieuwe grammaticale stof wordt maar voor een gedeelte kant en klaar aangeboden. Aan de hand van de introductietekst moet de leerling zelf de grammaticale stof ordenen en er zo zelf inzicht in krijgen. De leesteksten geven de leerlingen informatie over het leven van alle dag in Rusland, c.q. de Sovjet-Unie.

Bij de leergang Russisch zijn beschikbaar:

Voor de docent

- tapes/cassettes met de introductie-teksten, leesteksten en structurele oefeningen
- enkele diaserieën

Voor de leerling

- woordkaartjes bij deel I en II van de leergang (prijs \$ 4,-- per set)
- een alfabetische woordenlijst Russisch-Nederlands bij deel I en II en bij deel III van de leergang (prijs \$ 2,50 per deel)
- cassettes met de teksten van de leergang (prijs \$ 12,50 per cassette)

Onderwijsleerpakket Russisch: 2

Titel	- <i>Golovolomki</i>
Ondertitel	- Breinbrekers
Auteurs-samenstellers	- Eva den Hartog, Maurits Neder- berg en Willie Nuijens
Plaats en jaartal van uitgave	- (1e druk, Utrecht 1977) 2e druk, Amsterdam 1981
Prijs	- deel I § 7,--, deel II § 9,50

Toelichting

Werkboek in twee delen bij *Šag za šagom* deel I en II. Het werkboek *Golovolomki* biedt de leerlingen extra oefeningen om onderdelen van de leerstof te repeteren. Zelfwerkzaamheid en groepswork kunnen door het gebruik van dit boek worden gestimuleerd. De oefeningen van een moeilijker type kunnen dienen als verrijkingstof.

Onderwijsleerpakket: 3

Titel	- <i>Po puti</i>
Ondertitel	- Sbornik tekstov dlja čtenija
Auteurs-samenstellers	- Willie Nuijens (eindredactie)
Plaats en jaartal van uitgave	- (1e druk, Utrecht 1976) 2e druk, Amsterdam 1983
Prijs	- \$ 10,--

Toelichting

Po puti geeft extra leesteksten naast de in de leergang *Šag za šagom* aangeboden teksten, aangepast aan het in deze leergang bereikte grammaticale en lexicale niveau. Door het aanbieden van veel leesteksten kan al vrij snel een behoorlijk niveau van leesvaardigheid worden bereikt. Een aantal teksten leent zich goed voor het globale lezen.

Onderwijsleerpakket Russisch: 4

- Titel - *Vosem' rasskazov*
- Ondertitel - Acht bewerkte en geannoteerde verhalen
- Auteurs-samenstellers - Anne van de Zande e.a.
- Plaats en jaartal van uitgave - Amsterdam 1984
- Prijs - § 7,90

Toelichting

De acht in dit boekje samengebrachte verhalen zijn aangepast aan het lexicale en grammaticale niveau dat de leerlingen na enige lessen van *Šag za šagom* deel III hebben bereikt. Zij laten zich prettig lezen, zijn vaak spannend en liggen goed bij de leerlingen - en daardoor ook bij de docenten - in de markt. In dit boekje zijn bewerkte verhalen opgenomen van de schrijvers Aržak, Lermontov, Puškin, Ryss en Rachmanov, Šolochov en L. Tolstoj.

Onderwijsleerpakket Russisch: 5

Titel	- <i>Beseda</i>
Ondertitel	- Razgovornaja praktika
Auteurs-samenstellers	- Olav Petri (eindredactie), Nadja en Wim Lucassen
Plaats en jaartal van uitgave	- Utrecht 1981
Prijs	- § 5,--

Toelichting

Oefenboek voor spreekvaardigheid met een tweetal praktische woordenlijsten. De eerste geeft de absoluut onmisbare woorden voor elke conversatie in het Russisch, de tweede een systematische woordenschat, gerangschikt naar gespreksthema. De hoofdmoot wordt gevormd door een serie oefeningen waarin steeds een thema wordt behandeld. Elke oefening bevat enkele veel voorkomende zinsconstructies en verschillende opdrachten voor de leerling, vaak met plaatjes. De meeste thema's worden meerdere malen behandeld op verschillend niveau. Het is de opzet dat *Beseda* wordt gebruikt naast de leergang *Šag za šagom*. Bij elke oefening is aangegeven bij welke les van de leergang zij - qua lexicon en het bereikte niveau van de grammatica - het beste past. De speciale lerarenhandleiding bij *Beseda* geeft naast algemene richtlijnen aanvullend lesmateriaal met verschillende soorten oefeningen en suggesties voor rollenspel en groepswork.

Onderwijs leerpakket Russisch: 6

Titel	- <i>Spreekkaartjes Russisch</i>
Ondertitel	- --
Auteurs-samenstellers	- Marc Dupuis, Dineke Joele en Olav Petri
Plaats en jaartal van uitgave	- 1e druk, Amsterdam-Arnhem 1981
Prijs	- § 6,--

Toelichting

102 spreekkaartjes om leerlingen twee aan twee spreekvaardigheid te laten oefenen. De kaartjes sluiten aan op het spreekvaardigheidsboekje *Beseda* en gaan ervan uit dat de leerling de leergang *Šag za šagom* heeft voltooid. De spreekkaartjes geven de mogelijkheid spreekvaardigheid in uiteenlopende, levensechte situaties te oefenen.

Onderwijsleerpakket Russisch: 7

Titel	- <i>Luisteroefeningen Russisch</i>
Ondertitel	- --
Auteurs-samenstellers	- het luistermateriaal is ontwikkeld door verschillende werkgroepen onder leiding van Olav Petri en Harry Pijnenburg
Plaats en jaartal van uitgave	- 1e druk, Arnhem 1977-1978
Prijs	- luisterboekjes deel I, II en III à § 2,50

Toelichting

Drie deeltjes luisteroefeningen om de luistervaardigheid te ontwikkelen. Ook deze deeltjes sluiten aan op de leergang *Šag za šagom* en de daarop volgende leescursus *Pryžok vperëd* deel I.

Ter aanvulling/completering:

De docent heeft de luisteroefeningen op tape of cassette. De integrale tekst hierbij van de luisteroefeningen is uitgegeven in twee bundels.

Onderwijsleerpakket Russisch: 8

Titel	- <i>Woordenlijst Nederlands-Russisch</i>
Ondertitel	- Ja govorju po-russki
Auteurs-samenstellers	- Wil van den Bercken, Ala Bruins-Willig
Plaats en jaartal van uitgave	- 1e druk, Utrecht 1976 2e druk, Enschede 1984
Prijs	- § 9,50

Toelichting

Een eenvoudige woordenlijst voor gebruik tijdens de studie Russisch. Het boekje leent zich goed voor het oefenen van schrijfvaardigheid: het maken van kleine verhaaltjes, opstellen en het schrijven van brieven.

De lay-out van het boekje geeft de leerling de gelegenheid in de loop der jaren door hem zelf noodzakelijk geachte woorden aan de lijst toe te voegen.

Onderwijsleerpakket Russisch: 9

Titel	- <i>Overzichtsgrammatica van de Russische taal</i>
Ondertitel	- --
Auteurs-samenstellers	- Ala Bruins-Willig
Plaats en jaartal van uitgave	- Amsterdam 1974
Prijs	- § 5,45

Toelichting

De belangrijkste zaken uit de Russische grammatica op een rijtje gezet. Een handig - voor velen noodzakelijk - hulpmiddel, omdat de leergang *Šag za šagom* alle grammaticale stof geleidelijk aanbiedt en alleen tussentijds (aan het einde van deel I en II) deelloverzichten verschaft.

Onderwijsleerpakket Russisch: 10

- Titel - *Pryžok vperëd* - Russische teksten
- Ondertitel - Sbornik tekstov i upražnenij
- Auteurs-samenstellers - 1e druk: Ala Bruins-Willig, Ine Kuntz-Hoffenaar, Olav Petri en Anne van de Zande
- 2e herziene druk:
deel I: Dineke Joele, Willie Nuijens en Loes Visser
deel II: Els de Graaf, Fieke Kuipers en Willie Nuijens
- Plaats en jaartal van - (1e druk, Amsterdam 1974)
2e druk, Amsterdam 1981-1982
- Prijs - deel I § 11,50, deel II § 12,50

Toelichting

Leescursus Russisch voor leerlingen die *Šag za šagom* hebben bestudeerd. Het eerste deel is bedoeld voor leerlingen van klas 5 HAVO/VWO, het tweede deel voor leerlingen van klas 5 en 6 VWO. Deze tekstboeken hebben ten doel de leerling in de gelegenheid te stellen een flinke spronk voorwaarts te maken op het gebied van de leesvaardigheid. Geleidelijk aan wordt daarbij de woordenschat opgevoerd, zodat aan het eind van deel II de leerling tenminste 3300 woorden receptief kent.

De teksten geven een beeld van het leven in Rusland en de Sovjet-Unie.

Aan de teksten zijn enige oefeningen toegevoegd die ten doel hebben de kennis van woorden en grammatica te verstevigen.

Onderwijsleerpakket Russisch : 11

Titel	- <i>Fortočka v nauku</i>
Ondertitel	- Sbornik tekstov dlja čtenija
Auteurs-samenstellers	- Loes Visser (eindredactie)
Plaats en jaartal van uitgave	- 1e druk, Utrecht 1978
Prijs	- \$ 10,--

Toelichting

Bundel leesteksten op het niveau van de tekstboeken *Pryžok vperëd* deel I en II (door middel van een A, dan wel een B is bij iedere tekst aangegeven of hij van het niveau van deel I, resp. deel II is). De onbekende woorden die de leerlingen in een woordenboek zouden moeten opzoeken staan naast de tekst. Het boek bevat een lijst met veel voorkomende woorden die geen deel uitmaken van de "bekende" woordenschat.

Het doel van deze bundel is dat de leerlingen zelf naar eigen voorkeur een keuze kunnen maken uit een aanbod van teksten op het door hen bereikte niveau.

Ter aanvulling/completering:

Vragenkaartjes ter controle of als wegwijzer bij het lezen.

Onderwijsleerpakket Russisch: 12

Titel	- <i>Zapas slov</i>
Ondertitel	- Woordenschat Russisch
Auteurs-samenstellers	- Els de Graaf, Fieke Kuipers en Willie Nuijens
Plaats en jaartal van uitgave	- Amsterdam, september 1982
Prijs	- § 8,--

Toelichting

Zapas slov bevat de complete woordenschat Russisch voor HAVO/VWO zoals die in de drie delen van *Šag za šagom* en de twee delen van *Pryžok vperëd* is aangeboden, met uitzondering van eigennamen van personen, persoonlijke en bezittelijke voornaamwoorden en een enkel overbekend leenwoord.

In opzet wijkt *Zapas slov* af van bestaande woordenlijsten. De Russische woorden zijn niet zonder meer in alfabetische volgorde opgenomen, maar voor zover mogelijk geordend naar woordstammen. Deze stammen zijn alfabetisch gerangschikt.

Met een dergelijke groepering van de woorden hopen de samenstellers een hulpmiddel te bieden bij het verwerven van inzicht in de onderlinge samenhang van de woorden. Zo zullen nog onbekende (= nooit geleerde) woorden vaak al herkenbare elementen gaan bevatten, waardoor het mogelijk wordt te begrijpen wat er staat zonder de exacte betekenis van de woorden te kennen.

Onderwijsleerpakket Russisch: 13

Titel	- <i>Russkaja Literatura</i>
Ondertitel	- Bloemlezing Russische Literatuur
Auteurs-samenstellers	- Kees Verheul (eindredactie)
Plaats en jaartal van uitgave	- Utrecht 1980
Prijs	- \$ 30,-- voor deel I en II samen

Toelichting

Deze Bloemlezing Russische Literatuur in twee delen is bedoeld voor leerlingen van de hoogste klassen van het HAVO/VWO. Vijfendertig Russische schrijvers uit de 19e en 20e eeuw (van Puškin tot Solženicy'n) zijn hierin opgenomen met een kort verhaal en/of (een) gedicht(en). Van elke schrijver wordt een biografie gegeven waarin zijn werk wordt geplaatst tegen de achtergrond van de tijd waarin hij heeft geleefd/leeft en de literaire stroming waartoe hij behoorde/behoort.

Ter aanvulling/completering:

Woordenlijsten bij de Bloemlezing. Bij een zeventiental verhalen zijn woordenlijsten Russisch-Nederlands opgesteld om de leerlingen veel zoekwerk uit handen te nemen. De woordenlijsten gaan ervan uit dat de leerling de woorden van de leergang *Sag za sagom* kent.

Prijs: afhankelijk van de omvang van de woordenlijst \$ 1,25 tot \$ 3,--.

Literatuur op cassette. Ten behoeve van de docent zijn voor gebruik in de klas enkele verhalen uit de Bloemlezing en een aantal gedichten op cassettes gezet: Kazakov - *Zapach chleba*, Čechov - *Dama c cobackoj*, Sologub - *Baran-cik*, Maramzin - *Ja s poscecinoj v rukach* en Bunin - *Legkoe dychanie*.

Prijs per cassette: \$ 6,--

Speciaal voor de docent hebben Thomas Langerak en Kees Verheul tien verhalen en tien gedichten geanalyseerd. De analyses kunnen de docent hulp bieden bij de voorbereiding van de literatuurlessen. De geanalyseerde verhalen en gedichten zijn alle opgenomen in de bloemlezing *Russkaja Literatura*. De titel van dit werk is: *20 analyses - Russisch Proza en Poezie*, Amsterdam 1980.

Prijs: § 10,--

Onderwijsleerpakket Russisch: 14

Titel	- <i>Inleiding Proza en Poëzie</i>
Ondertitel	- Een inleiding in de Russische literatuur
Auteurs-samenstellers	- Thomas Langerak, Kees Verheul en Loes Visser
Plaats en jaartal van uitgave	- 2e druk, Amsterdam 1983
Prijs	- § 11,25

Toelichting

Na een kort overzicht van de Russische literatuur in de 19e en 20e eeuw - van de hand van Loes Visser - leiden Thomas Langerak (proza) en Kees Verheul (poëzie) de leerling in in de structuur van het literaire werk aan de hand van tekstfragmenten van in de bloemlezing *Russkaja Literatura* opgenomen werken.

Aan de hand van de vragenlijsten voor proza en poëzie wordt de leerling getoond hoe zij zelfstandig een literair werk kunnen analyseren.

Onderwijsleerpakket Russisch: 15

Titel	- <i>Po-delevomu</i>
Ondertitel	- Russisch voor economie en handel
Auteurs-samenstellers	- Eva den Hartog en Fieke Kuipers (met medewerking van Greet Hol- länder en Zoja van der Horst- Zotowa)
Plaats en jaartal van uitgave	- Amsterdam 1981
Prijs	- § 7,--

Toelichting

Voor wie geïnteresseerd is in economie en handel - de leerling van het MEAO en HEAO met belangstelling voor Russisch - is een speciaal lesboekje ontwikkeld. Dit boekje bouwt voort op *Šag za šagom* deel II. Het aangeboden materiaal geeft een goede introductie op het taalgebruik en de karakteristieke stijl van economische teksten in de Sovjet-Unie.

De *Set toetsen Russisch* ontwikkeld door het CITO omvat:

- 21 diagnostische toetsen en 21 paralleltoetsen. Deze zijn bedoeld om lexicon en grammatica te toetsen. De diagnostische toetsen zijn schriftelijk-receptief en sluiten nauw aan bij de leergang *Šag za šagom*. De correctiesleutels bij deze toetsen zijn per item voorzien van verwijzingen naar de pagina's in de leergang waar de betreffende leerstof is aangeboden.
- 21? - 22 proefwerken voor het toetsen van de schriftelijk-produktieve vaardigheid.
- ! - 1 toets waarin wordt nagegaan of de leerlingen met een cyrillisch woordenboek kunnen omgaan.
- 7 leesvaardigheidstoetsen op het niveau van *Šag za šagom* deel III.
- 8 luistertoetsen aansluitend bij de luisteroefeningen. Voor elk leerjaar (1 t/m 4) zijn twee toetsen ontwikkeld.
- 1 luistertoets schoolonderzoek HAVO en 1 luistertoets schoolonderzoek VWO.
- 10 toetsen voor het schoolonderzoek spreekvaardigheid van twee verschillende modellen.

Bij de toetsen behoren correctiesleutels, bij de proefwerken ook nog instructies voor het corrigeren en voorstellen voor de cijfergeving.

Bij het CITO zijn exemplaren verkrijgbaar van de Centraal Schriftelijke Eindexamens voor HAVO en VWO van de afgelopen jaren.